

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Obracać w PERZYNĘ

Coraz częściej używamy tego frazeologizmu w ogólnym znaczeniu 'rujnować, niszczyć doszczętnie, równać z ziemią', bez względu na to, w jaki sposób i jakimi środkami coś jest niszczone.

Jest to jednak dość dalekie odejście od pierwotnego znaczenia owego zwrotu i od znaczenia samego rzeczownika PERZYNA. PERZYNA bowiem to 'to, co się pali' lub 'to, co zostało spalone', a najbliższym wyrazem bliskoznacznym jest ZGLISZCZE.

W staropolszczyźnie PERZYNA była wyrazem stosunkowo często używanym, bo też znacznie częściej dobytek padał ofiarą pożaru. PERZYNĄ nazywano wówczas również gorący, żarzący się węgiel, tłący się popiół, gorący proch i pył.

W polszczyźnie regionalnej – w gwarach i dialektach – do dziś zachowały się znaczenia specjalistyczne: perzyny 'popiół ze słomy', a pyrzyny 'popiół z węgla'.

Z PERZYNĄ blisko spokrewniony jest czasownik ZAPERZYĆ SIĘ 'unieść się gniewem, wpaść w złość, zirytować się, broniąc swoich racji'.

Mamy tu do czynienia z tym samym elementem znaczeniowym: 'zapalać się gniewem, palić się do czegoś, wzniecać zarzewie sporu'.